

Uit de bijbel...

Zacharia 14, 4-9

Lucas 21, 25-31

Een nieuw kerkelijk jaar begint. Vol verwachting. De lezing uit Lucas geeft geen reden om te denken: 'Vol verwachting klopt ons hart'. De toon van dit gedeelte is eerder angstaanjagend. Het gaat over angst, gebulder, ondergang en omwenteling. Is dat Advent?

De lezing staat in een groter geheel van een zogenoemde apocalyptische redevoering. De beelden komen uit boeken van de profeten. Er klinkt een toekomstscenario dat er niet rooskleurig uitziet. Wat dat aangaat, zijn deze woorden uiterst actueel. Ook in onze tijd kun je je afvragen waar het met de wereld naartoe gaat. In nadenken over economische problemen, conflictgebieden in de wereld en milieuvraagstukken klinkt een donkere toon.

Toch gaat er uiteindelijk hoop uit van de woorden van Lucas. De dreiging die hij beschrijft, is dreiging die realiteit is in het leven van mensen die lijden onder vernietiging en geweld, die balling en vluchteling zijn. De woorden zijn bedoeld als troost, als oproep om vol te houden. Want uiteindelijk zal niet het donker overwinnen, maar overheerst de positieve verwachting dat er uitzicht is, dat het anders wordt. Wie durft te blijven kijken naar de realiteit van het leven, ziet daar doorheen tekens die vertellen van de komst van een nieuwe wereld. Daar gaat Advent over. De woorden zijn een oproep: houd je ogen open om tekens te verstaan. Leef vanuit de verwachting dat het anders wordt. De woorden van de profeet Zacharia lijken in eerste instantie ook angstaanjagend. Maar uiteindelijk is zijn visioen weldadig voor de hele wereld.

RK: Jeremia 33,14-16 en Lucas 21, 25-28.34-36

thema:

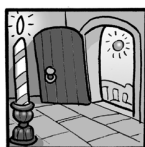
Teken van hoop

Met de kinderen

Deze zondag starten we met het adventsproject: 'De tafel van hoop'. De profeet Lucas staat centraal. In de kerk zit Lucas elke week aan tafel te schrijven. Op de tafel staan zaken die sombere dingen vertegenwoordigen. Telkens komt de profeet van de zondag met een tegenbericht, een goed bericht, en een voorwerp dat daarbij hoort. Dit wordt bij de tafel neergezet. Zo wordt het elke week in de kerk lichter en vrolijker. In de kinderdienst vertelt Lucas elke zondag zijn verhaal en eindigt met een lichtpuntje. Het verhaal gaat dan verder in een sleutelverhaal met lichtpuntjes uit onze tijd. Lees meer over het project in de projectbeschrijving op pag. 8.

- **3/5** De kleinsten bekijken samen hoe een boom door het jaar heen verandert en er elk seizoen weer anders uitziet.
- **6/9** Voor deze groep is er een sleutelachtige navertelling van het evangelieverhaal, die overgaat in een sleutelverhaal over de voedselbank en andere groene puntjes in onze tijd. In het sleutelverhaal is Sophie tevergeefs op zoek naar eten. Dan komt haar moeder thuis met een verrassing..
- **10/12** Voor de oudsten is er ook een sleutelachtige navertelling van het evangelieverhaal die overgaat in een sleutelverhaal over de voedselbank en andere groene puntjes in onze tijd. In het sleutelverhaal leest de vader van Nick voor uit de krant. Nick wordt er niet vrolijk van.
- **RK** De evangelielezing is dezelfde, dus kan er gebruik gemaakt worden van hetzelfde materiaal.

In de kerk...

Bemoediging en drempelgebed

(samen met een kind van de zondag)

v = voorganger; Kvdz= kind van de zondag;

A = allen

V: Onze hulp is in de naam van de Heer,

A: die hemel en aarde gemaakt heeft.

Kvdz: Hier zijn we, God, uw kinderen.

Het is donker om ons heen.

We hebben uw licht nodig.

Wijs ons een weg, God.

A: Laat ons tekens van hoop zien in donkere tijden. Amen

Gesprek

Lucas zit aan tafel. Hij heeft een boekrol voor zich en speelt met een pen. Op tafel staat een vaas met kale takken. Er liggen kranten uitgespreid. Hoofdschuddend bladert Lucas ze door.

Lucas: 'Ik weet het niet. Ik lees alleen maar over nare dingen. De krant laat me zien dat het niet goed gaat in de wereld. Ik word er bang van. Ik durf bijna niet meer te geloven dat het ooit nog anders wordt. Wat moet ik doen? Het liefst zou ik nooit meer een krant openslaan. Maar dat past niet bij me. Dan zou ik me verstoppen voor alles wat er aan de hand is. Dat kan niet. Maar hoe het dan wel moet? Ik weet het niet, ik weet het gewoon niet meer'.

Makers:

Uit de bijbel: Annette Driebergen

In de kerk: Annette Driebergen

3/5: Hike Flurina Hiemstra

6/9: Carla van Ee

10/12: Carla van Ee

Er komt iemand naar Lucas toe. Hij heeft een tak in zijn hand. Die lijkt kaal, maar er begint nieuw leven in te komen. Hij gaat tegenover Lucas zitten.

Zacharia: 'Lucas, ik hoor dat je de moed verliest. Ik kom je vertellen dat dat niet nodig is. Ik weet wat je leest. Ik zie wat je meemaakt. Ik ken de verhalen over oorlog, over de wereld die kapot lijkt te gaan. Ik zie hetzelfde. Maar ik zie nog meer. Ik weet dat er tekens van hoop zijn. Soms vind je ze in de krant. Als een heel klein bericht. Soms moet je ergens anders kijken. Bijvoorbeeld naar deze vaas,' zegt hij. *Hij wijst naar de vaas die op tafel staat. Lucas kijkt naar de vaas.*

Lucas: 'Dat zijn dode takken,' zegt hij. 'Wie bent u eigenlijk?'

Zacharia: 'Mijn naam is Zacharia' zegt de man. 'Ik ben een profeet. God vertelt mij dat we de moed niet moeten verliezen. God laat tekens van hoop zien. Kijk, hier, in deze vaas de takken lijken kaal. Maar als je goed kijkt, ontdek je dat er nieuw leven is. Dat is voor mij een teken van hoop'. *Zacharia zet zijn tak erbij in de vaas.*

Geschikte liederen

Zie pag. 6.

In de vertelkoffer
boomtak

Bij het openen van de bijbel

Steek de eerste adventskaars aan met het meegebrachte licht van de Paaskaars en zeg:

We zijn hier samen bij elkaar.
Het licht van het kerstfeest
komt weer dichterbij.

Lied van de maand

Eén kaarsje,
zo mooi in donkere nacht,
vertelt ons van licht
waar ieder op wacht.

uit: *Zing alle dagen 1 –
liederen voor de feesten, lied 8*

Gesprek

Maak de vertelkoffer open. Wat zit erin? Ziet deze tak er altijd zo uit? (Soms heeft hij ook knoppen/blaadjes/vruchten e.d.)

Sleutelverhaal

Het prentenboek: 'Lente, Zomer, Herfst, Winter'
van Britta Teckentrup, Veltman Uitgevers, 2015

Samenvatting

In dit boek zie je hoe een boom door het jaar heen verandert en er elk seizoen weer anders uitziet. In de boom zit een uil, er komen ook allerlei andere dieren langs.

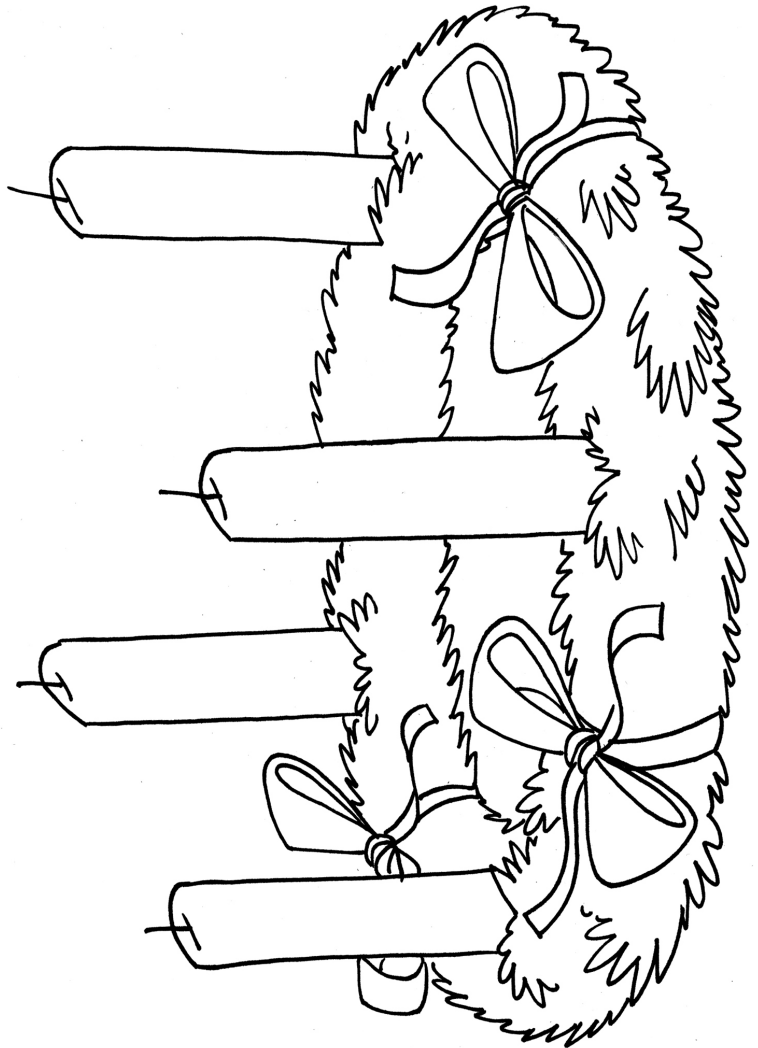
Is het boek uitgeleend dan is het boek 'De boom' van Amandine Laprun een goed alternatief. Ook dit boek laat zien hoe een boom er elk seizoen weer anders uitziet.

Activiteiten

1. Knutsel samen met de kinderen een boom. Knip de stam van de boom van tevoren uit een stuk gekleurd papier en plak het op een A3 papier. Laat de kinderen daarna de blaadjes stempelen met kurken en verf. Het is leuk als de kurken niet allemaal even groot zijn. Voor uitgebreide instructies en een voorbeeld zie: <http://www.thepickyapple.com/blog/2011/10/13/autumn-cork-painting/>

2. De kinderen mogen elke week een vlammetje er bij de adventskrans tekenen.

Sleutelachtige Navertelling

naar Lucas 21, 25-31

In de winter is het heel koud. De koude, harde wind blaast alle blaadjes van de bomen. Er valt regen en hagel en sneeuw. De dieren verstoppen zich in holen of onder de grond. In de bossen wordt het stiller en stiller. Veel vogels vliegen weg, naar warmere landen.

De mensen doen hun dikke truien en jassen aan als ze naar buiten gaan. Ze moeten voorzichtig zijn op de weg, want als het gevrozen heeft is het erg glad.

De winter duurt lang. De kou kruipt door de kiertjes van de ramen. In de morgen is het nog lang donker. De zon wil maar niet gaan schijnen. De lucht is somber en grauw. Vaak wordt het in de middag alweer donker. De mensen worden er somber en verdrietig van. Ze zeggen tegen elkaar:

‘Brrr... Komt er dan geen eind aan de winter? De takken van de bomen zijn zo kaal, geen blaadje meer te zien. En het is zo donker!’

‘Kijk nog eens goed naar die takken,’ schrijft Lucas. ‘Voel er eens aan met je vingers. Overal kleine bobbeltjes, die iedere dag een beetje groter worden. Het zijn nieuwe knoppen. Op een dag komen er kleine groene puntjes uit: nieuwe blaadjes. De wind blaast niet meer zo koud, de zon laat zich weer zien, het wordt weer lichter. Je voelt je vrolijk worden en blij, want je dikke trui en jas kunnen weer de kast in. De zomer komt weer. Echt waar!’

Daar moet je altijd naar blijven kijken,’ schrijft Lucas verder. ‘Ook als het verdrietig is om je heen. Want in de wereld gebeuren soms nare dingen. Dan moet je huilen. Maar als je huilt, is er ook iemand die je troost. Als je valt, is er ook iemand die je optilt. Iedere keer weer. Dat hoort bij de nieuwe wereld waarover Jezus vaak vertelde. Dat bedoel ik met het verhaal over de takken van de bomen. Er is vaak verdriet, bijvoorbeeld als mensen moeten vluchten in bootjes over de zee, maar er zijn ook mensen die hen helpen. Zij geven ze warme dekens en eten. Dat zijn de groene puntjes aan de takken. Ik droom dat er nog meer van die mooie groene puntjes komen. Er zijn bijvoorbeeld mensen die niet genoeg geld hebben om eten te kopen. Bijvoorbeeld een mama met haar dochtertje. Wat zou het fijn zijn als er dan een plaats is waar er mensen zijn die eten uitdelen. Dan kunnen die mama en haar dochtertje daar eten halen. Dan hebben ze geen honger meer.

Dat is die nieuwe wereld, waarover Jezus altijd vertelde. Een wereld met heel veel mooie groene blaadjes.’

Gesprek vooraf

De leiding neemt een (plaatselijke) krant mee. Lezen de kinderen wel eens in de krant of bekijken ze de foto's? Staan er leuke dingen in waar je om moet lachen of nare of verdrietige dingen die je liever overslaat?

Sleutelverhaal

bij Lucas 21, 25-31

Mama en Sophie

Sophie is in de keuken. Ze klimt van een wiebelige stoel op het aanrecht en doet het kastdeurtje open. Leeg. Er ligt niets in het kastje, alleen een pak droge rijst. Sophie opent het andere kastdeurtje. Misschien ligt daar iets in dat ze kan eten. Ze is net uit school gekomen. Mama is er nog niet, die is nog aan het werk bij het naaiatelier. Daar moet ze tot 6 uur werken: jurken naaien en broeken. Dat kan ze gelukkig goed. Aan het einde van de maand krijgt ze daar geld voor, daar kunnen ze misschien een extra voorraad eten voor kopen. Maar mama moet ook weer veel geld betalen voor de huur van hun huis, voor het water en nog veel meer dingen waar Sophie niet zoveel van snapt. Wat Sophie wel snapt is dat ze honger heeft, elke dag weer. Er is nooit genoeg te eten in huis. Nu ook niet.

Teleurgesteld klimt Sophie weer van het aanrecht. Ze denkt even aan haar vriendinnetje Carmen. Daar is veel te eten! Vorige week mocht ze een keer mee om te spelen bij haar thuis. Vol verbazing had ze gekeken naar de overvolle koelkast met kaas en worst en pizza. Het water loopt haar weer in de mond als ze eraan denkt. 'Niet aan eten denken nu,' zegt ze streng tegen zichzelf. 'Dat helpt niet.' Ze pakt haar schrift uit haar tas en gaat haar huiswerk maken.

Dan hoort ze de deur opengaan. Mama komt thuis. 'Ha Sophietje,' roept ze. 'Wat ben ik blij dat ik je weer zie. Wil je even helpen sjouwen?' Mama stommelt met twee zware tassen de gang in. Sophie neemt een tas van haar over en sjouwt hem naar de keuken. 'Wat zit er in?' vraagt ze nieuwsgierig. 'Kijk maar gauw!' zegt mama vrolijk. Sophie ritst de tas open. 'Mam!' gilte ze. 'Zie ik het goed? Ik zie worst en kaas en melk en appels en sla en brood en...koekjes!' Sophie pakt de koekjes en houdt ze tegen haar neus. 'Koekjes!' roept Sophie nog een keer. 'Ik droom toch niet, mam?' Mama lacht en knuffelt haar. 'Nee, lieve kind, je droomt niet. We hebben hulp gekregen. Kom even zitten, dan leg ik het je uit.'

Aan tafel eten ze samen een heerlijk koekje en mama vertelt: 'Op mijn werk is een mevrouw die bij de voedselbank werkt. Ze heet Tinie. De voedselbank is een plek waar eten uitgedeeld wordt aan mensen zoals wij die niet genoeg eten hebben. Dat eten komt van restaurants en supermarkten die het niet konden verkopen. Zo hoeven ze het niet weg te gooien. 'Wat slim', zegt Sophie. 'Ja hè', zegt haar moeder.

Tinie had gemerkt dat ik al een paar dagen geen brood bij me had en vroeg aan me hoe dat kon. Toen heb ik haar verteld dat ik niet genoeg geld heb om eten te kopen voor jou en mij. Dat vond ze heel erg en ze heeft ervoor gezorgd dat ik me kon aanmelden bij de voedselbank. Dus vanaf vandaag mogen we iedere week zo'n voedselpakket halen. Fijn hè?' Sophie knikt blij en stopt de laatste hap van haar koekje in haar mond. 'Dus, nu hoeven we geen honger meer te hebben?' vraagt ze. Mama schudt haar hoofd. 'En er zijn nog meer mensen die ons willen helpen om te zorgen dat er wat meer geld komt. Zo fijn dat er zulke mensen zijn. Hoe moet ik ze ooit bedanken?' 'Ik weet het!' roept Sophie. 'Ik maak een mooie tekening voor ze. Een tekening van koekjes!'

Gesprek vooraf

Doen de kinderen wel eens boodschappen met hun ouders? Wat kopen ze het liefst? Weten ze hoe duur dingen zijn?

Sleutelachtige Navertelling

naar Lucas 21, 25-31

Lucas staart voor zich uit. Voor hem ligt zijn boekrol waar hij aan zit te schrijven. Hij schrijft het verhaal van Jezus op. Helemaal, van het begin tot het eind. Hij schrijft zo mooi mogelijk, want iedereen in de wereld moet weten dat Jezus de beloofde Messias is. De Messias die ooit terug zal komen als koning.

‘Hoe zal dat zijn,’ piekert Lucas. ‘Daar moet ik toch ook een verhaal van opschrijven. Want de mensen moeten altijd hoop houden. De Koning komt echt.’

Lucas denkt aan de nare dingen die gebeurd waren, toen de soldaten in de stad kwamen. Donkere wolken hingen boven de stad. Duizenden mensen moesten vluchten naar de bergen. Iedereen was bang. Er was heel veel herrie, mensen schreeuwden, kinderen huilden.

Lucas veegt een traan weg. ‘Wat is het erg, dat mensen elkaar pijn doen. Dat mag toch niet! Maar het gebeurt wel. Steeds opnieuw. Het lijkt wel of dat nooit stopt!’

Lucas pakt zijn pen. ‘Ik moet in mijn boek schrijven over de hoop. Ik moet de mensen vertellen over de nieuwe wereld, waar het fijn zal zijn, waar Jezus koning is. Dat moet ik wel doen, want nare dingen zullen altijd blijven gebeuren in de wereld. De profeet Zacharia schreef er in zijn boekrol ook al over: ‘De Heer zal koning worden over de hele aarde. Alle mensen zullen hem als God vereren.’

En Lucas schrijft:

‘De wereld van nu lijkt net op bomen in een lange koude winter. Het lijkt net alsof de bomen dood zijn. Alle blaadjes zijn er afgevallen. De takken zijn helemaal kaal. Maar vroeg in het voorjaar moet je nog eens kijken. Er komen knopjes aan de takken en heel langzaam worden die takken, die dood leken, weer mooi groen. Ze zitten vol mooie frisgroene blaadjes. Dan weet je dat de zomer weer komt!’

Ik ga je een voorbeeld geven van die dode takken: Er zijn gezinnen waar niet genoeg te eten is. Dat is erg: elke dag honger hebben, omdat er geen geld is om eten te kopen. Ik droom wel eens van een uitdeelpunt, waar mensen eten verzamelen. Arme mensen mogen daar dan naar toe gaan om eten te halen, zodat ze geen honger meer hebben. Dat bedoel ik met die groene blaadjes. Of mensen die een groep gaan vormen en geld verzamelen om vluchtelingen op te vangen. Met dat geld kunnen ze hen helpen met het vinden van een woning en met kleding. Dat zijn ook van die groene blaadjes. Dat is die nieuwe wereld waarover Jezus het had.’

Gesprek vooraf

De leiding neemt een (plaatselijke) krant mee. Lezen de kinderen wel eens in de krant? Hoe vinden ze dat? Wat staat er voor nieuws in?

Sleutelverhaal

bij Lucas 21, 25-31

Papa leest de krant voor

Het is maandagochtend. Papa, mama en Nick zitten aan de ontbijttafel. Papa leest de krant. Nick zit op het puntje van zijn stoel en eet zo snel mogelijk, want het heeft vannacht gesneeuwd. Er is zoveel sneeuw gevallen! Nick heeft zin om te gaan sneeuwballen.

‘Sjonge!’ vertelt papa vanachter de krant. ‘Moeten jullie horen wat er gebeurt is: ‘In Engeland zijn een paar dorpen ingesneeuwd. Die mensen kunnen geen kant uit. En in Oostenrijk staan heel veel vakantiegangers vast in een enorme file door de sneeuw.’

‘Dat is koud,’ huivert mama. ‘Als die sneeuw gaat smelten, stromen de rivieren ook nog over,’ bedenkt ze. ‘Dat gebeurt al,’ leest papa. ‘In Duitsland moeten veel mensen al weg uit hun dorp, omdat het water in hun huizen gekomen is.’

Papa leest weer verder. ‘Hoor, wat hier staat: Er was gisteren een aardbeving in Griekenland: er zijn zeker 150 mensen dakloos en ze hebben al 73 doden geteld.’

Nick eet stilletjes de laatste cornflakes op. Zijn vrolijke bui is gezakt. ‘Pap,’ vraagt hij. ‘Wil je stoppen met voorlezen? Ik vind de krant niet leuk!’

Het lijkt wel of papa hem niet hoort. ‘Hoor toch eens hoe erg!’ roept hij. ‘In Syrië moeten heel veel mensen vluchten voor de oorlog. Kijk eens naar deze foto: Rijen mensen die met hun spullen op karren door het zand lopen. Waar moeten ze heen?’ Nick kijkt met papa mee. ‘Het is toch niet te geloven!’ roept papa kwaad. ‘Heel veel vluchtelingen geven al hun geld uit aan mensensmokkelaars...’

‘Wat zijn mensensmokkelaars?’ vraagt Nick.

‘Dat zijn mensen die vluchtelingen de grens over helpen voor heel veel geld,’ legt mama uit. Papa gaat alweer verder: ‘Die vluchtelingen worden in bootjes gestopt, die veel te gammel zijn! Die dingen slaan met een beetje wind gewoon om waardoor die vluchtelingen verdrinken. Er zijn ook kinderen bij.’

‘Wat erg!’ Mama slaat haar hand voor haar mond.

Nick schuift van zijn stoel en trekt zijn jas aan. ‘Ik ga naar buiten,’ roept hij hard. ‘Daar is het tenminste een leuke wereld! De wereld in de krant is stom! Die wereld wil ik niet.’ De deur slaat met een knal achter hem dicht. Papa en mama kijken hem geschrokken na. ‘Misschien moet je de krant niet meer voorlezen,’ zegt mama. ‘Daar wordt Nick verdrietig van.’ ‘Dat was niet mijn bedoeling,’ zegt papa onthutst. ‘Nu denkt hij vast dat er niets meer goed gaat op de wereld.’

‘Ik weet wat,’ zegt mama. ‘Vanavond maken we samen een krant, waarin we hem laten zien dat er ook heel mooie en fijne dingen gebeuren.’

‘Nou, ik zou niet weten wat,’ zegt papa terwijl hij nog even in de krant bladert. ‘Ik kan niks vinden.’

‘Je moet natuurlijk wel goed kijken,’ zegt mama. ‘Er zijn altijd mensen die hun handen uit hun mouwen steken: denk maar eens aan mensen van de voedselbank, of aan mensen van vluchtelingenwerk. Zij helpen de mensen toch? Zij maken de wereld samen een beetje mooier.’

Gesprek vooraf

Zie het gesprek vooraf bij de navertelling voor 10/12.

Activiteitenpagina

6/12 Activiteit 1

Op tafel staat een beer (of pop). Voor oudere kinderen kun je ook een bel gebruiken. De leiding legt verschillende situaties voor, waarbij de kinderen zo snel mogelijk moeten proberen te bedenken hoe in die situatie geholpen kan worden. Als een kind weet hoe hij/zou kunnen helpen pakt het de beer of luidt het de bel. Het kind dat het eerst de beer pakt/de bel heeft geluid mag zeggen hoe hij/zij kan helpen.

Voor 6/9 zouden dit de volgende situaties kunnen zijn:

- Er is een hond in de sloot gevallen...
- Een kind is zijn moeder kwijt...
- De poes van de buurman is weggelopen...
- Er is een vogel tegen een muur gevlogen...(hij leeft nog)
- Een oude vrouw is gevallen op jullie stoep...

En voor 10/12:

- Er worden in de wereld te veel bomen omgehakt...
- Er zijn mensen die arm zijn en geen eten hebben...
- Een kind van vluchtelingen komt in jouw klas en voelt zich erg alleen...
- Een kind in jouw klas heeft geen geld om een feestje te geven...
- Doordat een auto het huis van je klasgenootje binnenreed is hun gezin nu dakloos...

Activiteitenpagina

6/12 Activiteit 2

Zoek contact met een voedselbank of vluchtelingenopvang bij u in de buurt. Misschien willen vrijwilligers daar wat komen vertellen over hun werk in de kinderdienst. Daarna kun je met de kinderen een actie bedenken voor de voedselbank of de vluchtelingenopvang, bijvoorbeeld: volgende week allemaal een pak rijst meenemen om in de voedselpakketten te stoppen.

6/9 Activiteit

bij de navertelling

Zorg voor mooie takken waaraan de knoppen een beetje zichtbaar zijn. Laat de kinderen van vouwblaadjes mooie groene blaadjes aan de takken maken. Dit kan bijvoorbeeld op de volgende manier: <https://www.jufjannie.nl/2014/10/29/herfstboom-maken-met-gevouwen-blaadjes-van-papier/>

10/12 Activiteit 1

Laat de kinderen op een groot zwart vel woorden schrijven of plakken van verdrietige en moeilijke dingen, bijvoorbeeld: pesten, ongeluk. Daarna wordt over het zwarte vel een rood vel geplakt, waarop positieve dingen geschreven of geplakt worden, bijvoorbeeld: elkaar helpen, voor elkaar opkomen.

10/12 Activiteit 2

bij het sleutelverhaal

Maak samen een nieuwe krant waarin je kunt zien hoe mensen helpen:

- bij de erge sneeuwval
- voor de mensen die hun dorp uit moeten bij overstromingen
- na een aardbeving
- voor vluchtelingen.